NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12893

ELI UN SHMUEL

Sholem Asch

The original of this title comes from the permanent collection of the YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שול - ביבליאטעק

№ 33

שלום אש

עלי און שמואל

1920 № 33

פארלאג „קולטור-ליגע“ ווארשע

שול-ביבליאָטעק

№ 33

שלום אש

עלי און שמואל

(פון דער סעריע „נביאים")

INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH, INC. N.Y.

פארלאג „קולטור-ליגע" ווארשע

געדרוקט אין 1000 עקז. װאַרשע 1924,
דרוק. „די װעלט“ װאַרשע, נאָװאָליפּיע № 7.
SZ. ASZ — ELI UN SZMUEL
Druk. „Di Welt“ Warszawa Nowolipie 7

עלי און שמואל

(פון דער סעריע „נביאים")

דער אַלטער עלי איז געזעסן פאַר דער טיר פון זיין אוהל און ער האָט זיך געוואַרעמט אין דער גליענדער זון. זיינע בלינדע אויגן זענען געווען פאַרמאַכט, ווי פאַרשלאָפן — נאָר זיינע אויערן האָבן פון צייט צו צייט פאַרנומען אַ ווייבערש קיכערן, אָדער אַ גערודער פון אַ מענלעך קריגעריי—האָט ער מיט די אַלטע, ווייכע אָנצייגענדיקע יאַסלעס אָנגעהויבן צו קלאַפן, די אויגן אויסגעשטעלט קעגן זיך, האָט ער צו זיינע צוויי זין געזאָגט:

— אוי, אוי, יינגען, וואָס טוט איר גאָטס קרבן לעסטערן!

טיילמאָל האָט אים אַ יינג אָפגעענטפערט:

— נו, נו, אַלטער, די לונג מיט די גירן, אונזער חלק נעמען מיר נאָר.

נאָר אָפטמאָל זענען דעם אַלטנס ווערטער אַזוי שטיל געווען, אַז זיי האָבן צו די זינס אויערן נישט דערגרייכט — האָט ער געמיינט, אַז זיי זענען זייער פאַרשעמט געוואָרן פון זיינע רייד, איז ער שוין שטיל געבליבן, ווייטער זיך די אַלטע ביינער אויף דער הייסער זון געוואַרעמט, און האַלטנדיק

פארמאַכט די אויגן, האָט ער זיך אַביסל מיט די פּלייצעס צוגעשאָקלט, קלערנדיק אודאי אַזוי אין זיך: אויסגעלעבט די יאָרן, אַ כהן געווען פאַר גאָט, דאָס בעסטע פלייש פאַר אים פאַרברענט, אַלט געוואָרן, בלינד געוואָרן, האָט ער זיינע צוויי זין איבערגעלאָזט, — נאָר אַזוי לאַנג עפּעס האָט זיך גאָט צו אים נישט באַוויזן, נישט אין חלום, נישט אויף דער וואָר, — אודאי נישט די צייט געווען, — נישטאָ צו וואָס: נישט מען פירט קיין מלחמה, — — נאָך דעם לעצטן יום־כפור אודאי וועט ער זיך צו אים באַווייזן...

ווי דער אַלטער קלערט אַזוי, שטייען זיינע צוויי זין, אין רויטע העמדלעך אָנגעטאָן, מיט צוויי גרויסע גאָפּלען אין די הענט, שטייען פאַר דער טיר פון אוהל און וואַרטן אָפּ די, וואָס וועלן קומען פאַר גאָט מקריב צו זיין.

אין דעם קומט אָן אַ יידענע פון בית־לחם מיט אַ יינגע־לע אירס, אַ בכור, פירט אַ קאַלב, די הערנער מיט קרענץ באַפּוצט, שטופּט זי דאָס קאַלב נאָך, האַלטנדיק איר בכור אויף דער האַנט.

— גוטע מענטשן, וואו איז דער משכן און וואו וואוינט דאָ עלי דער כהן?

— וואָס זוכסטו דעם משכן און וואָס דאַרפסטו עלי דעם כהן? — פרעגן די בנים די יידענע, שטייענדיק אָנגעלענט אויף זייערע גאָפּלען ביי דער וואַנט פון משכן.

— אַ קרבן האָב איך געבראַכט פאַר גאָט, אַ זון אַ בכור האָט ער מיר געשענקט.

— אַזוי, אַ קרבן פאַר גאָט — נו האָסטו דעם משכן און אָט וואוינט דיר דאָ עלי דער כהן, — זאָגט דער עלטערער פון די בנים, אָננעמענדיק דעם גאָפּל ברייט אין דער האַנט, און געוואַרט, די יידענע זאָל פאַר אים דאָס קאַלב אונטערטרייבן.

— ליבער כהן, זיי מיר מקריב מיין קרבן פאַר גאָט, פאַר מיין בכורס וועגן.

— מקריב זיין, — זאָגט דער עלטסטער, אָנטאַפּנדיק דאָס קאַלב און באַטראַכטנדיק עס פון אַלע זייטן, — כ׳לעבן געקאָנט אַביסל אַ בעסער קאַלב ברענגען, אַ שווערערס אַביסל, אַ פעטערס אַביסל, — אַ קינד האָט דיר גאָט אַ פעטס געגעבן, אַ שטאַרקס געגעבן, — זאָגט דער עלטסטער, אויפכאַפּנדיק דאָס קאַלב.

— דאָס בעסטע קאַלב, וואָס איז געווען אין שטאַל, — וויל זיך די יידענע פאַרענטפערן.

— אַ געזונט ווייבל האָט געזונטע קינדער, — זאָגט דער יונגערער, פנחס. האָט אָנגענומען דאָס ווייבל ביים האַנט און געקוקט איר מיט אַ חנדל אין די אויגן אריין, — כ׳לעבן, ווען איך וואָלט אַ בכור געהאַט, וואָלט איך פאַר גאָט אַ בעסער קאַלב מקריב געווען, נישט געקאַרגט, ווי דיין מאַן האָט געטאָן.

— זאָל דער כהן אזוי נישט טאָן, זאָל דער כהן אַזוי נישט רעדן, — זאָגט די יידענע, אָפּשטופּנדיק אים מיט איין האַנט פון איר רויט פאַרשעמט־געוואָרענעם פנים, און מיט דער צווייטער האַנט איר צעוויינטן פנים צו דער ברוסט צו־געדריקט.

— פאַרפאַלן, מקריב זיין מוז מען, — זאָגט דער עלטסטער, — נאָר ווייסטו וואָס — מיר וועלן באַלד די נירן אַראָפּנעמען פאַר אונז, וועט מען דיר שוין די לונגען שענקען. — אַי, אַזאַ אָרעם קאַלב האָסטו פאַר גאָט געבראַכט — זאָל דער קרבן אַביסל גרעסער זיין.

— זאָל דערפאַר גאָט מיט דיר גוטס טאָן! — זאָגט די יידענע, איבערגעבנדיק דאָס קאַלב דעם כהן.

די ייִנגען האָבן דאָס קאַלב אין הויף פון אָרון געבראַכט, געשאָכטן עס, די פעל אַראָפּגעצויגן, אויף שטיקער עס צע־שניטן, אין אַ בעקן אַרײַנגעלייגט — האָט ער די נירן אַרויס־געצויגן און אין געצעלט גערופן זײַן ווײַב.

— נאַ, נעם צו, קאָך עס צום מאָלצײַט.

אַז דאָס ווײַב האָט געהאַט די נירן צוגענומען, האָט ער די שטיקער אויפן מזבח, וואָס איז פאַרן אָרון, אַרויפגע־וואָרפן, דאָס האָלץ אונטערגעצונדן, די הענט פאַרשפּרייט צו גאָט, און געוויזן אויף דער ייִדענע פון בית־לחם.

די ייִדענע האָט אויף איר קינד געוויזן און צו וויינען אָנגעהויבן.

אַז דאָס פייער האָט זיך שוין געהאַט גוט צעברענט און דאָס פעטע פלייש האָט שוין הינטער די פלאַמען צו טריפן אָנגעהויבן און די טראָפּן פעטס האָבן אין פייער געקנאַקט און דעם אוהל מיט רויך אָנגעפילט — האָבן די ייִנגען זייערע דרײַ־צײַניקע גאָפּל צווישן די שטיקער פלייש אַרײַנגעלאָזט, אַריסגעזוכט דעם פעטסטן חלק און אים צו באַלעקן אָנגעהויבן.

די ייִדענע האָט פּלוצלינג איר תפילה פאַלן געלאָזט און צום כהן זיך אָנגערופן:

— מײַן כהן, עס צימט זיך נישט פאַרן כהן פון טאָפּ צו כאַפּן, וואָס איז פאַר גאָט אָנגעגרייט.

— ער וועט אַזוי אויך געננוג האָבן, - האָט דער כהן אָפּגעענטפערט עסנדיק, — נישקשה, נישקשה, גאָט איז אַ גוטער, ער לאָזט זיך באַנוגענען מיט ווייניק, נאָר דאָס האַרץ דאַרף זײַן דערבײַ, דאָס האַרץ, — האָט דער כהן געזאָגט, ווי זיך נישט געלאָזט דערבײַ שטערן.

נאָר די ייִדענע האָט נישט געשוויגן, האָט גאָטס טייל געפּאָדערט מיט איר גאַנצער ווײַבלעכער קראַפט. עס האָט

נישט געהאָלפֿן אַפילו דאָס, וואָס דער יונגערער ייִנג האָט איר באַאָבאַכטונג געוואָלט אָפּווענדן אויף עפּעס אַנדערש...
און פֿון דעם איז אַזאַ גערודער אַרויסגעקומען, אַז דער אַלטער עלי האָט זײַנע אויערן אָנגעשטעלט, געוואָלט פֿאַרנעמען, וואָס קומט דאָ אַזוינס פֿאָר, און מיט די ליפּן געקלאַפּט:

— אָווא, אָווא, ייִנגען!

נאָר דער עלטסטער, האַלטנדיק דאָס פֿעטע שטיק אויפֿן גאָפּל, און מיט אַ פֿול מויל פֿלייש, איז צוגעגאַנגען צום אַלטן, אָפּגעבראָכן אַ שטיקל פֿונם פֿעטן חלק און עס דעם פֿאָטער דערלאַנגט.

דער אַלטער האָט דעם פֿעטן ביסן אין מויל גענומען, געקייט, געקייט, געוואָרגן זיך, געשפּיגן, געשפּיגן, און דאָך דעם ביסן נישט געקאָנט אַראָפּשלינגען נאָר די אַלטע יאַסלעס ווי זיי האָבן געקלאַפּט, אַזוי האָבן זיי אויך געקלאַפּט, צום סוף האָט ער זיך צעבייזערט, אויסגעשפּיגן דעם ביסן און אויף די ייִנגען אָנגעהויבן צו שרייען:

— עוכרי ישראל! פּושעים! גאָטס קרבן, גאָטס קרבן!

דער עלטערער ייִנג האָט זיך רויק זײַן ביסן געגעסן.

אין דעם איז פֿון וועג אָנגעקומען חנה מיט איר זון שמואל, וועלכן זי האָט געהאַט פֿאַר גאָט אָוועקגעשענקט, די איז שוין גלײַך צוגעגאַנגען צו עלין און האָט צו אים געזאָגט:

— עלי, עלי, איך בין די פֿרוי, וואָס איך בין דעמאָלט פֿאַר גאָט געשטאַנען, אָט האָט ער מײַן תּפֿילה צוגעהערט, מיר אַ זון געשענקט, איך האָב אים פֿאַר גאָט אַ מתּנה געבראַכט.

— וואָס? — האָט דער אַלטער עלי איבערגעפֿרעגט מיט האַלבן בייזער, נישט גוט דערהערנדיק חנהס רייד — וואָס, אַ קרבן ווילסטו מקריב זײַן?

— איך בין די פֿרוי, וואָס איז דענסטמאָל פֿאַר גאָט

געשטאַנען, דו געדענקסט, דו האָסט געמיינט, איך בין שכּור, — זעסט, אָט האָט גאָט מיין תּפילה דערהערט, אַ זון מיר געשענקט, כ'האָב אים פאַר גאָט געבראַכט.

— דערהערט! זעסטו, אַז מען בעט צו אים, הערט ער טאַקע. נאָר בעטן דאַרף מען.

— האָב איך אים געבראַכט. איך וויל אים ביי דיר אין שילה ביים אָרון איבערלאָזן, ער זאָל פאַר גאָט דינען.

— הא, פאַר גאָט דינען, — האָט דער אַלטער עלי געטאַפּט אין דער האַנט דעם קליינעם שמואל – פאַר גאָט דינען, פון די טעפּ פלייש כאַפּן, דעם בעסטן ביסן פון גאָט אויסקנעמען!

די מוטער מיטן קינד האָבן זיך פאַרשעמט.

– ניין, עלי הכּהן, — זאָגט צום סוף די מוטער — איך וויל מיין קינד איבערלאָזן, ער זאָל דעם נר-תּמיד פאַר גאָט אָנצינדן. אַ נדר האָב איך מיר געמאַכט. איך האָב געבראַכט מיין נדר פאַר גאָט צו באַצאָלן.

– נייע פּרעסערס דאַרף מען דאָ, – האָט זיך דער עלטסטער יינג אָפּגערופן, ערשט קוים געהאַט דאָס פולע מויל פלייש אויפגעגעסן, דורך דעם האָט ער מיט זיין אָפּענטפערן זיך פאַרשפּעטיקט.

– שוין גוט, שוין גוט, – זאָגט דער אַלטער – גיי אין געצעלט אריין און האַלט דעם קרוג מיט אייל.

די מוטער האָט איר זון אין געצעלט געפירט, אים דאָס ווייסע העמדל, וואָס זי האָט פאַר אים געהאַט, אָנגעטאָן, פאַרן אָרון אים געפירט, און אים פאַר גאָט געשטעלט.

— אָט האָב איך דיר, רבונו של עולם, דיין מתּנה געבראַכט. נעם אים צו, ער געהערט צו דיר.

זי האָט איר קינד געקושט, אים אין גאָטס רשות איבערגעגעבן און זיך איר וועג געגאַנגען.

איבערגעבליבן דאָס יינגל שמואל אַליין פאַר גאָט, האָט זיך ערנסט צו זיין אַרבעט גענומען.

יעדן פרימאָרגן אייל אין נר־תמיד אָנגעגאָסן; די איבערגעבליבענע שטיקער פלייש אויפן מזבח אַרויסגעשאַרט, זיי זאָלן זיך גוט פאַרברענען; בשמים אויפן מזבח אַרויפגעשאָטן; און אַלץ, וואָס ער האָט געטאָן, האָט ער געטאָן מיטן גאַנצן הארצן, מיטן גאַנצן ווילן, אין דעם וועג פון עליס יינגען איז ער נישט געגאַנגען; ער האָט זייערע מעשים געזען און זיך פון זיי נישט אָפּגעלערנט, נאָר זיי אין זיין האַרצן פאַראַכטעט.

יעדעס יאָר איז דער טאַטע, די מאַמע געקומען, אויף פסח, למשל, האָבן אַ קרבן פאַר גאָט געבראַכט, אים אַ העמדל מיטגעבראַכט און געזען, ווי זייער זון איז געניט אין גאָטס דינסט, ווי ער צינדט אָן דעם נר־תמיד פאַר גאָט, ווי ער איז מקריב דעם קרבן פאַר גאָט, – האָבן זיי נחת געהאַט, אין האַרצן זיך געפרייט, אָבער אויפן פּנים דאָס נישט אַרויסגעוויזן.

עליס קינדער האָבן אים אויך ליב געהאַט, אַ שטילער איז ער געווען און אַ גוטער... וואָס זיי האָבן אים געהייסן – דאָס האָט ער געטאָן. און אַזוי געניט איז ער געווען אין זיין אַרבעט, אַז זיי האָבן זיך אויף אים אינגאַנצן געקאָנט פאַרלאָזן. האָט מען אַ קרבן געבראַכט מקריב צו זיין, האָבן זיי נאָר דאָס זייעריקע זיך אַראָפּגענומען – נאָך אַרויסגעכאַפּט פון די טעפּ צו – און האָבן עס אַוועקגעגעבן שמואלן, אַז ער זאָל עס פאַר גאָט צו רעכט מאַכן. ער האָט זיך זייער געפרייט דערמיט, און

זיי זענען פון אים צופרידן געווען, וואָרים זיי האָבן זיך געקאָנט אויף אים פאַרלאָזן. און האָבן אים אָפטמאָל אויך פון פלייש געגעבן.

— נעם דיר אויך אַרויס אַ שטיקל פון טאָפּ, — זאָגט צו אים חפני דער עלטסטער — נעם, דו מעגסט.

— איך האָב געגנוג אַ שטיקל נירל, וואָס גאָט האָט געהייסן פאַרן כהן געבן — האָט שמואל אָפּגעענטפערט.

— נאָר צופיל פרום דאַרף מען נישט זיין, — האָט חפני געזאָגט מיט אַ בייזער, — וואָס מאַכט עס אויס אַ שטיקל פלייש — וואָס איז עס דען?

שמואל האָט געשוויגן.

— פרומער צדיק מיינער! — האָט פון אים געלאַכט דער יונגער ייִנג, פּנחס.

נאָר דער אַלטער עלי, גלייך ווי ער וואָלט מורא געהאַט פאַר דעם ייִנגל שמואל, ער האָט אים נישט געזען; ער ווייסט נישט, ווי ער זעט אויס, נאָר ער האָט מיט זיינע אויערן גע־הערט און האָט מיט זיין גאַנצער נשמה געפילט דעם ייִנגלס שטילקייט. „אַ שטיל קינד, גייט זיך זיין אָקסן־שריט, נישט מען הערט עס, נישט מען זעט עס".

און אַז דער אַלטער האָט אַמאָל דערהערט, ווי דער על־טערער ייִנג, חפני, בייזערט זיך אויף שמואלן פאַרוואָס ער נעמט זיך נישט קיין שטיק פלייש פון טאָפּ אַרויס — האָט זיך דער אַלטער אָפּגערופן צו אים:

— וואָס אמת, איז אמת. צופיל פרום דאַרף מען נישט זיין, אַ שטיקל פלייש אַמאָל שאַדט נישט. איך בין אויך אַ כהן, כ'האָב אויך גאָט געדינט.

דער קליינער שמואל האט זיך גארנישט אפגערופן.

און אַז די עלטערן זענען געקומען אויף יום־טוב מיט זייער קרבן, האָט זיך די מאַמע אָפּגערופן:

– הער זיך, מיין קינד, צו, וואָס עלטערע זאָגן דיר, וואָס גוטע, פרומע לייט הייסן דיר.

און אַז די מוטער האָט דעם אַלטן געפרעגט אויף איר קינד, האָט ער איר אָפּגעענטפערט האַלב מיט אַ זיפץ:

— וואָס אמת, איז אמת. אַ פרום קינד איז עס, נאָר —

די מוטער האָט שטיל געשוויגן, נייגעריק געווען צו הערן, וואָס איז דאָס אַזעלכעס דער „נאָר"...

נאָר דער אַלטער האָט מיטן קאָפּ צוגעשאָקלט און גאָרנישט גערעדט.

די מוטער איז דערנאָך צו צום קליינעם שמואל, און האָט אויך אויף אים מיטן קאָפּ צוגעשאָקלט:

– אוי קינד, אוי קינד!

אַזוי האָט זיך שמואל געלעבט ביי עלין אין שילה נעבן אָרון, גוט און פרום, געטאָן זיין דינסט פאַר די, וואָס זענען געקומען קיין שילה פאַר גאָטס אָרון. און עליס יינגען זענען זינדיקע מענטשן געווען, האָבן פלייש פון די טעפּ געכאַפּט; האָבן די ווייבלעך, וואָס זענען פאַר גאָט געקומען בעטן – פון וועג אַראָפּגעפירט. און דער אַלטער, בלינדער עלי, אַזוי ווי ער איז געזעסן פאַר דער טיר און זיך די אַלטע ביינער געוואַרעמט אויף דער זון, אַזוי האָט ער זיך געוואַרעמט און געקלערט וועגן דעם, וואָס איז דאָס די מעשה, וואָס גאָט ווייזט זיך נישט אין הויז אַזאַ צייט מיט יאָרן.

האָט ער פונקט געהערט שמואלן פאַר זיך פאַרבייגיין' האָט ער אים גערופן:

– שמואל, שמואל!

— וואָס ווילסטו, טאַטע?
— וואָס גייסטו טאָן?
— איך גיי אייל אין דעם נר־תּמיד אַריינגיסן.
— אייל אין דעם נר־תּמיד אַריינגיסן, — האָט דער אַלטער פאַר זיך געקלאַפּט מיט די ווייכע יאַסלעס אָן די ציין, — אייל אין דעם נר־תּמיד, אַ גוטע זאַך.

אַמאָל אין אַ נאַכט, ווען שמואל ליגט אַזוי אין זיין ווייס העמדל, וואָס די מאַמע האָט אים געמאַכט, אויף אַ באַנק אין אוהל און שלאָפט געשמאַק איין — דעם נר־תּמיד אָנגעצונדן, דעם מזבח אַרומגעוואַשן, און שטיל איז אין טונקעלן אוהל, נאָר דאָס ליכט, וואָס ברענט פאַר דעם אָרון, — הערט ער אַ שטים ווי פון דעם אָרון אַרויס זיין נאָמען רופן:
— שמואל! שמואל!
דאָס יינגל זעצט זיך אויף, קוקט זיך אַרום — קיינער נישטאָ, נאָר דאָס ליכט, וואָס האָט געבּרענט פון פריער, ברענט נאָך איצט — הויבט זיך אויף, גייט אַרויס פון משכן, גייט אַריין אין אוהל, וועקט דעם בלינדן עלין:
— טאַטע, טאַטע, דו האָסט מיך גערופן?
— ניין, ניין, איך האָב דיך נישט גערופן, — זאָגט דער האַלב־פאַרשלאָפענער, בלינדער עלי, — וואָס גערופן? איך האָב דיך נישט גערופן.
דאָס יינגל גייט צוריק אין משכן, קוקט זיך אַרום, — אַלץ ווי פריער: דער אָרון אַזוי ווי ער שטייט — אַזוי שטייט

ער; און דאָס ליכט, אַזוי ווי עס בּרענט — אַזוי בּרענט עס זיך, לייגט ער זיך ווייטער אַנידער אויף דער בּאַנק און ליגט.

ליגט אַביסל צייט, נאָר־וואָס געהאַט אַביסל די אויגן פאַרמאַכט, און די שטים רופט ווייטער:

— שמואל, שמואל!

דאָס יינגל כאַפּט זיך מיט אימפּעט אויף, קוקט זיך אום - קיינער נישטאָ. אַראָפּ פון דער בּאַנק, אַרויס פון משכּן, אַריין אין דעם אוהל און וועקט דעם פאַרשלאָפע־נעם עלין:

— טאַטע, טאַטע, דו האָסט מיך גערופן?

— וואָס גערופן? — איך האָב דיך נישט גערופן, — וועקט זיך דער אַלטער עלי, זעצט זיך אויף אויפן געלעגער, קוקט זיך אַרום, ווי ער וואָלט עפּעס געזוכט, — וואָס האָסטו זיך אויפגעכאַפּט?

— האָסט מיך גערופן.

— איך האָב דיך נישט גערופן, — זאָגט דער אַלטער.

דאָס יינגל גייט ווייטער צוריק אין משכּן, ציט זיך אויס אויף דער בּאַנק און ליגט און וואַרט.

—שמו אל, — שמו־אל, — ציט זיך אַ שטים איבּערן גאַנצן אוהל.

ער האָט זיך געגעבן אַ זעץ אויף, אַ קוק אַרום זיך, אַרויס פון משכּן, אַריין אין אוהל, צו צו עלין:

— דו האָסט מיך יאָ גערופן.

נו, דאָ האָט שוין עלי נישט געשלאָפן. געזעסן איז דער אַלטער אויף זיין געלעגער און ערגעץ־וואוהין מיט זיינע בּלינד אויגן געקוקט אין אַ פרעמדער וועלט אַריין. „אַהאַ — צו מיר זיך שוין נישט באַוויזן" — האָט דער אַלטער

געבּרומט – „צום ייִנגל געקומען", – „צום ייִנגל" – האָט דער אַלטער מיט די אַלטע ביינערדיקע יאַסלעס געקלאַפּט.

– האָסט מיך יאָ גערופן, טאַטע, – זאָגט שמואל.

– איך האָב דיך נישט גערופן, – זאָגט עלי ווי מיט אַ האַלבן בייזער, – דאָס האָט דיך גאָט גערופן, ער האָט דיך גערופן...

דאָס ייִנגל איז שטיין געבליבן, דעם קאָפּ אַראָפּגעלאָזט, ווי פאַרשעמט. אַ מינוט האָבן זיי שטיל געשוויגן.

דערנאָך, אַז דאָס ייִנגל האָט אָנגעהויבן שטיל אוועקצוגיין פון אַלטן, גלייך ווי ער וואָלט זיך עפּעס געוועזן אָפּגעגנבעט, האָט דער אַלטער אים מיט אַ בייזערדיקן טאָן נאָכגעגעלערנט:

– און אַז ער וועט דיך רופן, זאָג אים, דו ביסט דאָ: „כ'בין דאָ" –

דאָס ייִנגל איז צוריק אין אוהל געגאַנגען מיט אַן אַראָפּגעלאָזענעם קאָפּ, האָט זיך אויף דער באַנק געזעצט. און דאָס פּנים איןביידע הענט פאַרשטעלט.

און אַז דאָס קול האָט גערופן: „שמואל, שמואל!" איז ער שוין מער צו עלין נישט געלאָפן.

צומאָרגנס אינדערפרי איז זיך ווידער דער אַלטער, בלינדער עלי געזעסן פאַר דער טיר, און זיינע אַלטע ביינער געוואַרעמט אין דער זון. ער האָט זיך די פינגער איינציקווייז געבראָכן, און די שפּיץ באָרד אין מויל געכאַפּט און געביסן, און ביי זיך געטראַכט: צו דעם קליינעם זיך געווילן, צו דעם קליינעם... נישקשה, נישקשה.

אַ גאַנצן טאָג האָט זיך דער קליינער שמואל ווי באַהאַלטן פון אים. מען זעט איב אויף די אויגן נישט – האָט

זיך דער אַלטער געטראַכט, און אויסגעשטעלט די אויערן, אויב דער קלײנער לויפט נישט פאַרבײ – נישטאָ, ער באַהאַלט זיך, – טראַכט זיך דער אַלטער – באַהאַלט זיך – און הויבט זיך אויף, און טאַפּט מיט די הענט, ביז ער טרעפט אַרײַן אין משכן, שטעלט זיך אָוועק בײַ דער טיר און רופט אַרײַן:

– שמואל, שמואל, וואָס טוסטו, מײַן זון?

– איך מאַך צורעכט דעם נר־תמיד, טאַטע, – ענטפערט שמואל.

– פאַרנומען בײַם נר־תמיד, – זאָגט דער אַלטער, און טראַכט זיך: שטענדיק איז דאָס בײַ גאָטס אַרבעט, – קום נאָר אַרויס, – רופט דער אַלטער, און טאַפּט װײַטער מיט די הענט אָן דער וואַנט, ביז ער קומט צו צום פריערדיקן אָרט.

האַלב ווי פאַרשעמט קומט צו צו אים שמואל און שטעלט זיך פאַר אים.

– וואָס ווילסטו, טאַטע?

– געוויזן זיך צו דיר גאָט? – פרעגט דער אַלטער.

– געוויזן, – ענטפערט שמואל מיט אַ האַלב פאַרשעמטן טאָן.

– און וואָס האָט ער דיר געזאָגט?

שמואל שווײַגט.

– „סודות“ – טראַכט זיך דער אַלטער – „סודות“.

שמואל שווײַגט.

– נישקשה, איך בין אויך אַ כהן, ער פלעגט זיך צו מיר אויך באַווײַזן, מעגסט זאָגן, האָסט נישט וואָס מורא צו האָבן.

שמואל שווײַגט.

– שווייגסט – שווייגסט, – נו, נו, שווייג.

שמואל האָט דעם קאָפּ אַראָפּגעלאָזט צו דער ערד.

– האָסט זיך נישט וואָס צו באַהאַלטן פֿאַר מיר, איך האָב אויך גאָט געדינט, איך האָב אויך, – שאָקלט דער אַלטער מיטן קאָפּ.

שמואל שווייגט.

– סודות, סודות, – זאָגט דער אַלטער פֿאַר זיך.

– מען דאַרף דעם נר־תּמיד אָנצינדן, ער איז פֿאַרלאָשן – זאָגט שמואל.

– גיי דעם נר־תּמיד אָנצינדן, ער איז פֿאַרלאָשן, – זאָגט דער אַלטער מיט אַ געבייזער.

שמואל איז צוריק אין משכּן אַריין.

דער אַלטער איז פֿאַר דער טיר זיצן געבליבן, די זון האָט זיין אויפֿגערייצט פּנים געברענט, און געברומט האָט ער פֿאַר זיך: סודות... סודות...

אין דעם איז אַרויסגעקומען דער עלטסטער יינג זיינער, חפני, פֿון משכּן אַרויס, אויפֿן גאָפּל אַ פֿעט שטיק פֿלייש פֿון טאָפּ אַרויסגעכאַפּט. דערזען דעם אַלטן, ברעכט ער אָפּ אַ שטיקל פֿון גאָפּל און מיט אַ פֿול מויל זאָגט ער צום פֿאָטער:

– נאַ, נעם, טאַטע, אויך אַ ביסן.

– פֿרעסער, זויפֿער, נאָר צום פֿרעסן ווייסט איר, נאָר כאַפּ־לאַפּ, פֿרעסער! אוי, אוי!

דער עלטסטער יינג האָט אַ פֿאָר בייזע אויגן אויסגעגלאָצט אויפֿן אַלטן. ער האָט אים גאָרנישט געקאָנט ענטפֿערן, ווייל דאָס מויל איז אים מיט פֿלייש אָנגעשטאָפּט געווען.

Printed in Poland

צענטראלער ביכער-לאַגער
„קולטור-ליגע"
ווארשע, לעשנא 40, וו. 11